

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1920 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 14 februari 1920 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 106, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att i de i berörda protokoll närmare angivna, under 10 särskilda punkter upptagna ärenden medgiva försäljning av kronoegendomar eller upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

Beträffande utredningen i dessa ärenden tillåter sig utskottet hänvisa till innehållet i berörda statsrådsprotokoll.

I fråga om den under punkten 1 i förevarande proposition upptagna framställningen har utskottet icke något att erinra. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må medgiva,

1) att ett i statsrådsprotokollet omförmålt område om 0.220 hektar må från kronoparken Viksjö i Häggeby socken av Uppsala län försälas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt för N. J. Hägg i Häggeby.

[1¹.]

¹ Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

2) I punkten 2 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att, sedan från kronoegendomarna $\frac{1}{3}$ mantal Ålsta nr 1 och $\frac{1}{2}$ mantal Ålsta nr 2 i S:t Nikolai socken av Södermanlands län avskilts försäljningslotterna litt. Aa, litt. Ab, litt. Ad + Bb och litt. Ba, en var med i statsrådsprotokollet angivet område, samma lotter må var för sig försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med rätt för vederbörande köpare till tillträdesfoder enligt uppskattningsmännens förslag och med förbehåll dels om rätt för kronan att uppbära oredovisad nybyggnadssumma, dels ock därom att i försäljningen icke ingår kronans andel i det till egendomarna hörande båtsmanstorpet.

[2.]

Såsom av statsrådsprotokollet inhämtas, hava uppskattningsmännen ursprungligen framlagt förslag till ifrågavarande kronoegendoms inägojords styckning och försäljning i allenast två lotter, vilka i saluvärde åsatts respektive 34,800 och 19,200 kronor.

Utskottet.

Sedan detta förslag förelagts departementschefen, anmodade emellertid denne domänstyrelsen att gå i författning om sådan ändring i detsamma, att inägojorden delades i lotter av sådan storlek, att de kunde säljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar. Med anledning härav uppgjorde uppskattningsmännen två nya förslag till inägojordens styckning. Enligt det sist upprättade, av uppskattningsmännen med alternativ III betecknade och nu av Kungl. Maj:t framlagda förslaget skall det till försäljning avsedda området delas i fyra lotter, vilka saluvärderats till respektive 9,000, 4,500, 18,000 och 14,000 kronor.

Det sålunda av uppskattningsmännen i enlighet med dem givna direktiv upprättade förslaget hava dessa emellertid själva icke ansett sig kunna tillstyrka. De hava i stället förordat det av dem först avgivna förslaget såsom det lämpligaste, enär genom detsamma verkligt national-ekonomiska intressen tillgodosåges, samt åbyggnaden komme till bästa användning och bleve närmast tillräcklig.

Icke heller länsstyrelsen har förordat det sist upprättade förslaget utan framhållit, att en uppdelning av egendomens inägor i två försäljningslotter enligt länsstyrelsens mening ur alla synpunkter vore den ändamålsenligaste. Med hänsyn till att av de i det senaste förslaget upptagna lotterna en vore fullkomligt obebyggd och en annan endast försedd med logbyggnad, syntes det nämligen icke vara möjligt att å nämnda två lotter erhålla anbud från personer med de kvalifikationer, som funnes angivna i kungörelsen den 17 oktober 1913 angående

grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, enär nybyggnadskostnaderna mångdubbelt överstege inköpsvärdena och virke från fastigheterna icke kunde erhållas.

Domänstyrelsen har anfört, att det sista förslaget visserligen icke synts styrelsen fullt tilltalande, men då det torde utgöra den enda utvägen att söka nå det åsyftade målet, och då med avseende å det läge, egendomen hade, de av länsstyrelsen anförda betänkligheterna icke torde utesluta spekulanter ur den krets ovanberörda grunder avsåge, har domänstyrelsen tillstyrkt samma förslag.

Ur synpunkten av att vid kronans fastighetsförsäljningar anordnandet av lägenheter av lämplig egnahemsstorlek i främsta rummet borde eftersträvas, har slutligen departementschefen tillstyrkt det sist framlagda förslaget.

Utskottet vill för egen del anföra följande.

Goda skäl synas visserligen tala för en försäljning av ifrågasatt kronoegendoms inägojord. Enligt vad i ärendet blivit upplyst, äro sålunda samtliga byggnader å egendomen, med undantag endast för ett spannmåls- och redskapshus, äldre och numera knappast tillräckliga, varför ny utarrendering torde kräva dyrbara nybyggnader. Allvarliga invändningar hava emellertid, såsom av det ovan anförda framgår, å andra sidan, riktats mot det av Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget till försäljningsområdets styckning. Då dessa invändningar enligt utskottets mening måste anses hava starkt fog för sig, har utskottet icke kunnat biträda Kungl. Maj:ts förevarande framställning. Enligt utskottets mening synes i förevarande fall det till försäljning ifrågasatta området böra så uppdelas, att nybyggnad i minsta möjliga utsträckning behöver ske. Det av uppskattningsmännen först uppgjorda förslaget torde ur denna synpunkt enligt utskottets mening erbjuda en väsentligt bättre lösning av styckningsfrågan än det av Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget innebär.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts under förevarande punkt gjorda framställning icke må av riksdagen bifallas.

Emot de under punkterna 3—6 upptagna framställningarna har utskottet icke funnit anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva

3) att lägenheterna Sundsnäs och Olstorp samt två med litt. B och C betecknade markområden må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Perstorp nr 1 i Skedevi socken av Östergötlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med rätt för K. W. Andersson i Annelund och Erik Andersson i Skogsberg till hembud, den förre å området litt. B och den senare å området litt. C, ävensom med rätt för kronan och blivande innehavare av lägenheten Sundsnäs samt områdena litt. B och C till vägar, på sätt uppskattningsmännen föreslagit; [3.]

4) *dels* att lägenheterna litt. B, C, D och E må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från $\frac{1}{2}$ mantal Hässleby nr 2 i Västra Stenby socken av Östergötlands län upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, [4.]

dels ock att lotten litt. A av samma egendom må på offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

5) att torpet Dalshäll under kronoparken Björkön i Odensjö socken av Kronobergs län må med i statsrådsprotokollet angivet område försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar; [5.]

6) att, sedan kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Högahult nr 3 Norregård i Nöbbele socken av Kronobergs län blivit genom ägostyckning delad i fem lotter litt. A—E i huvudsaklig överensstämmelse med vad uppskattningsmännen föreslagit, samma lotter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med rätt för förre soldaten Johan Rydén att erhålla hembud å lotten litt. D. [6.]

- [7.] 7) I punkten 7 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att, sedan kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Möllekulla nr 1 i Gammaltorps socken av Blekinge län blivit i huvudsaklig överensstämmelse med uppskattningsmännens förslag fördelad i åtta lotter, lotten litt. A må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor, samt övriga sju lotter försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt beträffande lotten litt. H för trädgårdsmästaren A. Josefsson.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

Emot de under punkterna 8—10 i förevarande proposition upptagna framställningarna har utskottet icke funnit anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva,

- [8.] 8) att 37 i statsrådsprotokollet omförmälda, till försäljning föreslagna lägenheter må var för sig med i nämnda protokoll angivet område från kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Maglehem nr 23 i Maglehems socken av Kristianstads län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

- [9.] 9) att lägenheterna Aspeskogen och Västra Korsvik må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från kronoegendomen 1 mantal Faleby nr 1 med lägenheten Korsvik nr 1, ett torp, i Fos socken av Göteborgs och Bohus län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar; samt

- [10.] 10) att kronans andel i ett till Vallens by i Haverö socken av Västernorrlands län hörande, i stats-

rådsprotokollet omförmält före detta båtsmanstorp må försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande.

Stockholm den 12 mars 1920.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: se utlåtande nr 34.

Reservation

under punkt av 2)
av herr *Hamilton.*